

Voortgangrapportage 2016 Provinciaal Milieu en Waterplan

Start van de uitvoering:

**Delta-aanpak waterkwaliteit en
zoetwater**

**Koploperprojecten Oeffelt en
Ravenstein - Lith**

**Plan van Aanpak
dumpingen drugsafval**

Brabantse Health Deal

**Samenwerking
waterschappen (STUW)**

Afsluiten Green Deals

Opgesteld door de programma's Water en Milieu
van het cluster Natuur, Water en Milieu
van de provincie Noord-Brabant

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Hoofdstuk 1 Algemeen beeld uitvoering PMWP	6
Hoofdstuk 2 beleidsthema Samen werken aan een duurzame fysieke leefomgeving	8
2.1 <i>Algemeen en geen schadelijke effecten door klimaatverandering</i>	8
2.1.1 programma brede beleidsprestaties	8
2.1.2 Regierol provincie	13
Hoofdstuk 3 beleidsthema Gezonde fysieke leefomgeving	15
3.1 <i>Voldoende en schoon water voor mens, dier en plant</i>	15
3.1.1 Algemene maatregelen vanuit wettelijk kader	15
3.1.2 Maatregelen vanuit wettelijk kader voor specifieke waterfunctie	18
3.1.3 Monitoring water	19
3.1.4 Maatregelen vanuit provinciale ambities	21
3.2 <i>Schone lucht met niet te veel lawaai, geur en licht</i>	23
3.2.1 Optimaliseren gezonde leefomgeving	23
3.3 <i>Vitale en schone bodem</i>	26
3.3.1 Beheersen en herstellen bodemkwaliteit	26
3.3.2 Beheersen stortplaatsen	28
Hoofdstuk 4 beleidsthema Veilige fysieke leefomgeving	29
4.1 <i>Aanvaardbare risico's door hoogwater</i>	29
4.1.1 Uitvoeren Deltaprogramma onderdeel rivieren/Maas	29
4.1.2 Regionale keringen	30
4.2 <i>Aanvaardbare risico's door gevaarlijke stoffen en luchtvaart</i>	31
4.2.1 Uitvoeren beleidsvisie Externe Veiligheid	31
4.3 <i>Aanvaardbare risico's natuurbranden en drugsafval</i>	32
4.3.1 Voorkomen Natuurbranden en dumpingen drugsafval	32
Hoofdstuk 5 beleidsthema Groene Groei	34
5.1 <i>Duurzame grondstoffen voorziening</i>	34
5.1.1 Hergebruik en verwaarden van afvalstromen	34
5.2 <i>Duurzame benutting ondergrond</i>	35
5.2.1 Uitvoering wettelijke taken	35
5.2.2 Kennisontwikkeling	36
5.2.3 Samenwerking	37
5.3 <i>Duurzame zoetwatervoorziening</i>	38
5.3.1 Uitvoeren Deltaprogramma: Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) en Zuidwestelijke Delta (ZWD)	38
Hoofdstuk 6 Financiën PMWP-DUA	41
6.1 <i>Algemeen</i>	41
6.2 <i>Milieu en Gezondheid</i>	41
6.3 <i>Verbindend water</i>	41
6.4 <i>Omgevingsrecht</i>	42

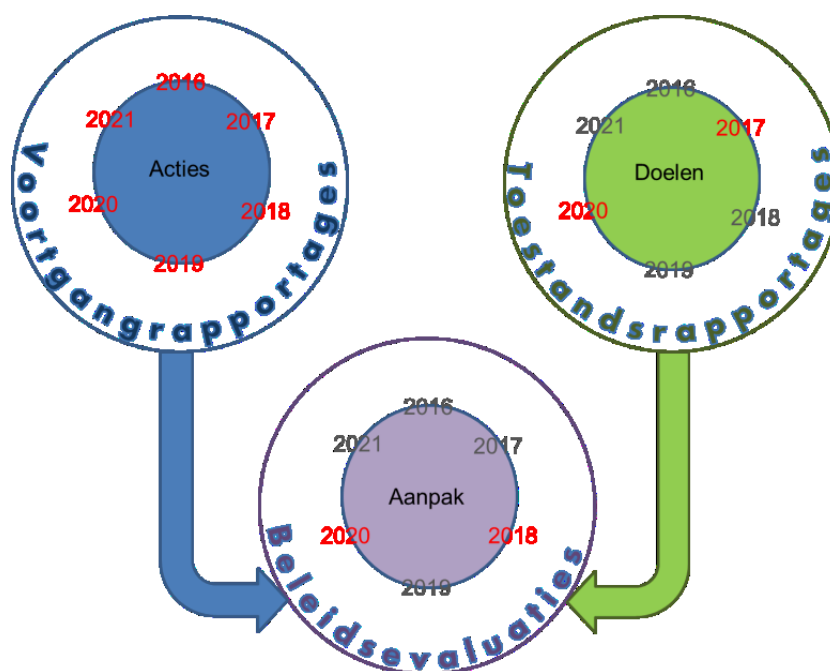
Inleiding

Provinciale Staten stelden in december 2015 het Provinciaal Milieu en Waterplan (PMWP) vast. Daarna volgde de praktische uitwerking van het PMWP: de Dynamische Uitvoeringsagenda (DUA). Gedeputeerde Staten stelden dat in juni 2016 vast. Gedurende de planperiode van het PMWP tot eind 2021 rapporteren we op verschillende manieren over de uitvoering van het PMWP.

We onderscheiden binnen de beleidscyclus van het PMWP drie rapportages:

1. de voortgangsrapportage;
2. de toestandrapportage;
3. de beleidsevaluatie.

Deze drie rapportagevormen zijn in het PMWP en de DUA opgenomen (zie onderstaand figuur uit het PMWP).

Dit is de eerste voortgangsrapportage van het PMWP. Deze rapportage geeft inzicht in de uitvoering van de beleidsprestaties in de DUA. De rapportage is nu alleen vanuit het standpunt van de provincie geschreven. Volgend jaar belichten we ook de voortgang vanuit de betrokken partijen, zoals waterschappen, gemeenten en belangengroepen.

We leveren, naast deze rapportage, de toestandrapportage van Natuur, Water en Milieu in de tweede helft van 2017 op als een website. De beleidsevaluatie van het PMWP is voor de zomer van 2018 gereed.

Hoofdstuk 1 geeft een algemeen beeld van de voortgang van de uitvoering van het PMWP, geschetst door de beide programmamanagers van Milieu en Water. De overige hoofdstukken van het rapport zijn gebaseerd op informatie van de projectleiders en volgen de indeling van het PMWP en de DUA. Ze zijn qua nummering ook gelijk. Hoofdstuk 2 gaat over Samen werken aan een duurzame fysieke leefomgeving en geeft de programma-overstijgende voortgang weer. Hoofdstuk 3 gaat in op de voortgang van de 'Gezonde fysieke leefomgeving'. In hoofdstuk 4 laten we zien hoe het staat met de 'Veilige fysieke leefomgeving' en hoofdstuk 5 met 'Groene groei'. We geven in elk hoofdstuk de voortgang weer aan de hand van de beleidsprestaties en indicatoren zoals die staan opgenomen in de DUA.

Hoofdstuk 1 | Algemeen beeld uitvoering PMWP

Op 28 juni 2016 hebben Gedeputeerde Staten de Dynamische Uitvoeringsagenda (DUA) vastgesteld die hoort bij het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016 – 2021 (PMWP). Het PMWP is eind 2015 in werking getreden. Voor u ligt de voortgangsrapportage over 2016.

Een fors deel van de provinciale milieu- en wateropgaven volgt uit wettelijke verplichtingen of bestuurlijke afspraken. Met deze structurele taken leggen we de basis voor ons hoofddoel, een duurzame fysieke leefomgeving.

In het PMWP hanteren we de hoofdingeling Gezonde fysieke leefomgeving, Veilige fysieke leefomgeving en Groene groei. Naast de activiteiten die we zelf als provincie oppakken, hebben we nadrukkelijk de ambitie om onze doelen samen met onze partners waar te maken. Het grootste deel van het werk vindt fysiek plaats: we spreken elkaar, maken afspraken en realiseren. Daarnaast is er het online DUA-platform (www.milieuwaternb.nl), om de samenwerking met en tussen partners te organiseren, stimuleren en faciliteren. We zien daarbij de tendens dat groepen (tijdelijk) samenwerken via het platform, vooral om kennis te delen en informatie uit te wisselen. Wij positioneren een dergelijke werkwijze als community management het geeft ons steeds meer houvast in de manier waarop we als provincie in verbinding staan met onze partners en doelgroepen. Zeker omdat onze rol ten opzichte van onze samenwerkingspartners kan verschillen per opgave. We worden ons hier meer en meer van bewust. In de komende jaren willen we daar ook steeds meer naar gaan handelen.

2016 was het eerste jaar van uitvoering. Deze voortgangsrapportage laat zien dat we goed op stoom zijn. Vrijwel alle voorziene beleidsprestaties zijn gehaald en de aanpak voor de nog te realiseren prestaties is grotendeels op orde. Uit een tussentijdse review (waarbij ook onze externe samenwerkingspartners zijn bevroegd) bleek dat het beleid zoals verwoord in het PMWP nog weinig bekendheid geniet. Ook komt de manier waarop we de uitvoering vormgeven niet goed uit de verf. Dat trekken we ons aan.

Water

Dat we stappen zetten met het waterbeleid, blijkt onder andere uit de samenwerkingsovereenkomst tussen provincie en de waterschappen tot uitvoering van de waterdoelen (STUW), uit de samenwerkingsovereenkomst met meer dan twintig regionale partijen in het gebied Waterpoort en uit een intentieovereenkomst voor het verder ontwikkelen van de Peelrandbreuk (met een vervolg op wijstherstel). Door het openstellen van enkele subsidieregelingen konden we in 2016 diverse initiatieven van onze partners op een uitnodigende wijze mogelijk maken. Bijvoorbeeld bij het verminderen van bestrijdingsmiddelen (Schoon Water), bij droogtebestrijding (Deltaplan Hoge Zandgronden) en bij waterkwaliteitsmaatregelen in relatie tot de agrarische sector (Plattelandsontwikkelingsprogramma POP3). We hebben diverse andere regelingen in 2016 zo ver voorbereid dat we ze in 2017 kunnen openstellen.

Groot succes was er op het gebied van hoogwaterbescherming (Deltaprogramma Maas), waarbij het Rijk 100 miljoen euro beschikbaar stelde voor rivierversuiming. In onze provincie gaat het om de koploperprojecten Ravenstein-Lith en Oeffelt. Die werken we uit als MIRT-verkenning (MIRT = Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). De koploperprojecten kunnen aanspraak maken op een deel van deze rijksmiddelen.

Mede door de extreme zomerbuien in juni 2016 in Zuidoost Nederland is de urgentie en het acute karakter van de effecten van klimaatverandering zichtbaar geworden. We hebben ons verenigd met andere partijen in Zuid-Nederland om vorm te geven aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Daarbij wordt nadrukkelijk niet alleen de aandacht gelegd op de aanpak van wateroverlast, maar wordt in

combinatie met droogte, hittestress en andere (ruimtelijke) opgaven gekeken welke oplossingsrichtingen nodig zijn voor een toekomstbestendige inrichting en gebruik.

Op enkele dossiers constateren we dat het realiseren van de doelen een forse opgave is. Dat geldt zeker voor de waterkwaliteitsdoelstellingen. Om de doelen op basis van de Kaderrichtlijn Water voor de einddatum in 2027 te realiseren, is in 2016 de intentieverklaring Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater landelijk ondertekend. In onze provincie (de zuidelijke zandgronden) speelt daarbij de problematiek met meststoffen in het oppervlakte- en grondwater extra sterk; er zijn verdergaande maatregelen nodig dan de huidige afspraken en aanpak. Dit is nogmaals bevestigd in de recent uitgekomen Evaluatie Meststoffenwet (Planbureau voor de Leefomgeving, 2017).

De bestuursopdracht 'Connecting Delta' heeft in 2016 vertraging opgelopen. Dit kwam vooral doordat een rijksbesluit over een zout Volkerak-Zoommeer uitbleef. Daardoor komt het belangrijkste vliegwiel voor de regionale ruimtelijk-economische ambities in West-West-Brabant nog niet op gang. Een concreet zicht op realisatie is er nog niet. Daardoor kunnen we ook enkele gebiedsafspraken in de Zuidwestelijke Delta (denk aan doorvoer van zoet water) nog niet nakomen.

Milieu

Voor milieu krijgt de samenwerking onder andere vorm in Green Deals. In Waalre en Eersel zijn pilotprojecten gestart voor hoogfrequente inzameling en verwaarding van huishoudelijke restmaterialen. Daarnaast is er een Brabantse Health Deal ondertekend. Die verbindt de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de steden structureel met het thema sociale gezondheid. Voor het bevorderen van een Vitale bodem is een bodemexpertisenetwerk opgestart. Ook startten er in 2016 projecten voor bewustwording, herstel van de vitaliteit, bodembiodiversiteit, biologische, chemische en fysieke bodemkwaliteit. De milieudoelstellingen voor duurzame energie uit het PMWP-DUA behalen we via de Energieagenda. Een aantal doelstellingen met betrekking tot de Groene groei uit het PMWP realiseren we met het project Verduurzaming en vergroening werklocaties.

We onderzoeken momenteel hoe we de bestuursopdracht Vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht (VTH) kunnen invullen. De te ontwikkelen integraliteit kent meerdere verschijningsvormen: thematische integratie, instrumentele integratie en integratie langs de lijn van bevoegde gezagen. Met het ontwikkelen van een Brabantbreed richtinggevend VTH-beleid zorgen we voor een gelijk speelveld voor alle betrokkenen.

Hoofdstuk 2 | beleidsthema Samen werken aan een duurzame fysieke leefomgeving

2.1 Algemeen en geen schadelijke effecten door klimaatverandering

2.1.1 programma brede beleidsprestaties

Vastleggen Brabantbrede ambities en maatregelen met betrekking tot het klimaat (de klimaatagenda) om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op het veranderende klimaat

Met als onderdelen:

Klimaatagenda en bijbehorende onderzoeksagenda en subsidieregeling, klimaatportaal

Samenvatting 2016

In 2016 zijn verschillende initiatieven gestart om Brabant in 2050 klimaatbestendig te maken. Deze initiatieven vinden plaats op verschillende schaalniveaus: Brabantbreed (klimaatportaal, klimaatagenda, monitor) en regionaal/lokaal (concrete uitvoeringsprojecten). Op landelijk niveau is gewerkt aan de voorbereidingen van een Nationale Adaptatiestrategie (NAS, december 2016) en een Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA, onderdeel van Deltaprogramma 2018, te verschijnen in september 2017).

Ruimtelijke adaptatie is kortweg de klimaatbestendige aanpak vanuit watervraagstukken. Dit maakt daarom onderdeel uit van de bredere aanpak klimaatadaptatie. De Brabantse planning van activiteiten wordt nadrukkelijk afgestemd op het landelijk traject. De oplevering van de eerste concrete producten wordt begin 2017 verwacht.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- Klimaatportaal Brabant: ontwerp is gereed, realisatie volgt in het tweede kwartaal van 2017.
- Brabantse samenwerkingsagenda klimaat: agenda wordt gevuld aan de hand van concrete regionale initiatieven. In april 2017 bundelen we deze initiatieven -samen met de overkoepelende acties van de provincie- tot een regionaal bod (aanzet voor klimaatadaptatiestrategie) in het kader van het nationale Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.
- Lerende monitor: opdracht is verleend (Deltares), resultaat gereed in het tweede kwartaal van 2017.
- Samenwerkingsagenda klimaat internationaal (ENCORE): eerste versie opgesteld na ENCORE-conferentie Oostenrijk (september 2016). Verdere uitwerking volgt in 2017.
- Concrete EU-voorstellen voorbereid en ingediend: WaterGO en BEAM (beide niet gehonoreerd), EVOKED (voorgedragen voor toekenning) en CConnect (nog geen beslissing).

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

De provinciale aanpak is tweeledig:

- realisatie van een Brabantbrede basisinfrastructuur voor samenwerking (klimaatportaal, klimaatmonitor);
- ondersteuning van regionale en lokale initiatieven.

In alle gevallen werkt de provincie in projecten concreet samen met de regionale partijen. Met deze samenwerking werken we tevens aan de uitbouw van een Brabants netwerk rond klimaatadaptatie, waarin we:

- kennis en ervaringen uitwisselen (*learning by doing*);
- zo goed mogelijk gebruikmaken van elkaars 'toegevoegde waarde';
- tot nieuwe (project)initiatieven komen.

Initiatieven ondersteunen en gedrag van burgers en bedrijven beïnvloeden

met als onderdelen:

Subsidieregeling burgerinitiatieven van kracht, onderzoek gedragsbeïnvloeding gereed, DUA-platform online en steeds meer in gebruik (aantal gebruikers en activiteiten neemt toe)

Samenvatting 2016

Er zijn in 2016 gesprekken gevoerd om een subsidieregeling voor dit onderdeel te starten. Dit gaat onderdeel uitmaken van de bestaande subsidieregeling PMWP. Er zijn diverse initiatieven verkend (zoals Blue Zone Oss en Aires 2.0) maar een besluit hierover is doorgeschoven naar 2017. Tijdens de Dutch Design Week (DDW) is het onderwerp burgerinitiatieven voor een duurzame fysieke leefomgeving onder de aandacht gebracht.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Contouren van een subsidieregeling burgerinitiatieven zijn verkend.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Netwerkend werken inzetten (dit vraagt een andere, aanvullende rol van de provincie) om het samenwerken met (burger)initiatieven en initiatieven uit bedrijfsleven beter vorm te geven. De veelal integrale initiatieven maken dat we als provincie meer en meer de samenwerking tussen de programma's van het cluster Natuur, Water en Milieu opzoeken. Dat geldt ook voor programma's daarbuiten.

Ontwikkelen en inzetten van duurzaamheidsscan bij grote projecten en organiseren Dag van de duurzaamheid

met als onderdelen:

Ontwikkelen instrumentarium duurzaamheidsscan en meedoen aan Dag van de duurzaamheid

Samenvatting 2016

In het PMWP staat genoemd dat we in 2016 definiëren voor welk soort projecten en programma's en op welke manier we de duurzaamheidsscan uitvoeren. In 2016 is op dit onderwerp nog geen actie ondernomen.

Doorlopen van de beleidscyclus PMWP 2016-2021

met als onderdeel:

Toestandsrapportage Milieu en Water

Samenvatting 2016

Er is in 2016 gestart met de voorbereiding van de toestandsrapportage Natuur, Water en Milieu. Het waterdeel stellen we samen met de waterschappen op.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

GS en de NoordBrabantse Waterschapsbond hebben een (samen met de waterschappen opgesteld) plan van aanpak goedgekeurd voor de toestandsrapportage Natuur, Water en Milieu en ook op hoofdlijnen voor de beleidsevaluatie PMWP die daarop volgt.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Voor het eerst maken we een integrale toestandsrapportage over 3 inhoudelijke programma's, te weten natuur, water en milieu. Bovendien doen we dat samen met de waterschappen – dit is een unicum! Bovendien krijgt de rapportage de vorm van een internetapplicatie in plaats van een papieren rapportage.

Doorlopen beleidscyclus PMWP 2016-2021

met als onderdeel:

Voortgangsrapportage PMWP

Samenvatting 2016

2016 was het eerste jaar van de uitvoering van het PMWP. Daarom is er in 2016 zelf nog geen voortgangsrapportage gemaakt. Eind 2016 is gestart met de voorbereiding van de eerste voortgangsrapportage PMWP zoals die nu voorligt.

Doorlopen beleidscyclus PMWP 2016-2021

met als onderdeel:

Tussentijdse evaluatie PMWP

Samenvatting 2016

In de tweede helft van 2016 heeft een stagiair zowel intern als extern bij het PMWP betrokken mensen/partijen geïnterviewd. De vragen gingen over hun betrokkenheid bij het PMWP en hun verwachtingen van de in 2018 uit te voeren beleidsevaluatie van het PMWP. Hij heeft eveneens een theoretische onderbouwing gegeven van een voorgestelde aanpak van deze evaluatie. Een nieuwe stagiair is begin 2017 begonnen met het verder uitwerken van de evaluatievragen.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

De stage is begin 2017 afgerond. GS en de NoordBrabantse Waterschapsbond hebben een (samen met de waterschappen opgesteld) plan van aanpak goedgekeurd voor de toestandsrapportage Natuur, Water en Milieu en ook op hoofdlijnen voor de beleidsevaluatie PMWP die daarop volgt.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Aanstellen stagiair die onbevangen vragen kan stellen binnen de provincie en daar buiten. De beleidsevaluatie voor het waterdeel van het PMWP stellen we samen met de waterschappen op.

Uitvoeren van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het omgevingsrecht en monitoring (via omgevingsdiensten)

met als onderdeel:

Jaarlijks drie vastgestelde opdrachten aan omgevingsdiensten

Samenvatting 2016

Drie opdrachten met betrekking tot de uitvoering van VTH- (vergunningverlening-, toezicht- en handhaving) taken zijn verstrekt. De omgevingsdiensten hebben in 2016 14 opdrachten met betrekking tot uitvoering grondwatertaken, zwemwatertaken en monitoring grondwater uitgevoerd. De verantwoording hierover heeft plaatsgevonden volgens de afspraken tussen provincie en omgevingsdiensten. De effectiviteit van de uitvoering van de grondwatertaken is onderzocht; er is besloten om de uitvoering van de grondwatertaken bij één omgevingsdienst onder te brengen. 2017 wordt gebruikt om dit in te richten.

Uitvoeren van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het omgevingsrecht en monitoring (via omgevingsdiensten)

met als onderdeel:

Toezicht waterschappen

Samenvatting 2016

We hebben in 2016 met alle waterschappen ambtelijke beleidsinhoudelijke toezichtgesprekken gevoerd. Inter Bestuurlijk Toezicht (IBT) voert het financieel toezicht, het archieftoezicht en omgevingsrecht uit. Daarnaast heeft GS een nieuw beleidskader vastgesteld voor het beleidsinhoudelijk toezicht op de waterschappen.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- toezichtsgesprekken 2016;
- beleidskader Interbestuurlijk toezicht op de waterschappen 2016-2019.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Bij de totstandkoming van het beleidskader is nauw samengewerkt met een werkgroep van de waterschappen. De gevoerde gesprekken zijn naar wederzijdse tevredenheid verlopen.

Uitvoeren van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het omgevingsrecht en monitoring (via omgevingsdiensten): actualiseren Verordening water

met als onderdeel:

Actualisatie Verordening water

Samenvatting 2016

Er zijn op dit punt geen resultaten opgeleverd in 2016; de actualisatie van de Verordening water is afhankelijk van de inhoudelijke beleidstrajecten. We bundelen zoveel mogelijk onderwerpen om veelvuldige verordeningsprocedures (besluitvorming door PS) te voorkomen. Wijzigingen vloeien onder meer voort uit de Voortgangsrapportage watersystemen en Voortgangsrapportage regionale waterkeringen van de waterschappen. Die zijn niet opgeleverd in het najaar van 2016, maar in het eerste kwartaal van 2017. Dit uitstel is de waterschappen gegeven vanwege de drukte die volgde uit de wateroverlast in 2016. Voor de overige onderwerpen (zoals begrenzing natuurnetwerk en toezichtbepalingen) was er geen urgentie om de actualisatie op te starten.

Intergemeentelijk samenwerken op gebied van milieu

met als onderdeel:

Vier bijeenkomsten

Samenvatting 2016

Er waren in 2016 vier bijeenkomsten BrabantStad Duurzaamheid. Een in 2016 geplande bijeenkomst MOLO (Milieu Overleg Lokale Overheden) vond plaats in januari 2017.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Vier bijeenkomsten BrabantStad Duurzaamheid.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

BrabantStad Duurzaamheid heeft meerdere initiatieven aangedragen voor de Werkagenda BrabantStad. De komende tijd worden deze verder ontwikkeld; de Brabantse Health Deal en Ruimtelijke adaptatie vormen daarvan de eerste resultaten.

Gebiedsgericht samen werken in het Programma Duurzaam Door

met als onderdeel:

Samenwerken aan een duurzame fysieke Leefomgeving in en rondom scholen

Samenvatting 2016

In 2016 zijn de partners vanuit het voormalig project Frisse Scholen verbonden met het Servicepunt Gezonde Scholen in oprichting wat is ondergebracht bij de Service-instituut VIBA Expo. Daarnaast is een eerste verkenning uitgevoerd hoe het Servicepunt zijn kennis en ervaring kan uitdragen richting doelgroep schoolbesturen en gemeenten.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- Opzet Servicepunt is gereed
- Servicepunt is onderdeel van het Service-instituut VIBA-Expo.

Toegepaste vernieuwende / afwijkende aanpak

De aanpak vanuit de provincie kenmerkte zich door het verbinden van de partijen vanuit een gezamenlijk belang (Een duurzame fysieke leefomgeving) en het mede inbrengen van kennis en netwerk bij de discussie over visie en doel van het Servicepunt Gezonde Scholen.

2.1.2 Regierol provincie

Samenwerken Milieu, intern/extern

met als onderdeel:

Organiseren van vier bijeenkomsten

Samenvatting 2016

Er is een succesvolle ambtelijke (april) en bestuurlijke (mei) bijeenkomst geweest. Het verslag is opgesteld en verzonden.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- 18 april 2016: ambtelijke bijeenkomst;
- 25 mei 2016: bestuurlijke bijeenkomst.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

De samenwerking richt zich op netwerkend samenwerken. Daarvoor is een platform gemaakt www.milieuwaternb.nl. Dit ondersteunen we nu proactief met community-management, waarbij we per opgave bewust onze aanpak kiezen.

Aanjagen, initiëren, verbinden en realiseren van de doelen op gebied van waterkwaliteit, hoogwaterbescherming, waterbeschikbaarheid en duurzaam gebruik ondergrond. Dit gebeurt door het intensiveren van de provinciale regierol ten behoeve van het Deltaprogramma en de Kaderrichtlijn Water

met als onderdeel:

regierol Kaderrichtlijn Water (waterkwaliteit)

Samenvatting 2016

In het tweede stroomgebiedbeheerplan (SGBP2, 2015-2021) zijn de maatregelen vastgelegd. Inmiddels is geconstateerd dat er extra inzet nodig is om de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water in 2027 te halen. Dit is onderkend in de Delta-Aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater (DAWZ) die op 16 november 2016 is geformaliseerd door alle betrokken (overheids)organisaties. De voortgang van de huidige afspraken en maatregelen en aanvullend de uitwerking van de Delta-aanpak waterkwaliteit vindt plaats in het Maasstroomgebied (Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas, RBOM).

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Ondertekening van Delta Aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

In overleg met provincies Limburg en Noord-Brabant, waterschappen, belangenorganisaties en terrein behorende organisaties wordt de Delta Aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater uitgewerkt. Naast de nu bekende maatregelen gaan we middels regionale analyses na welke extra maatregelen nodig zijn.

Aanjagen, initiëren, verbinden en realiseren van de doelen op gebied van waterkwaliteit, hoogwaterbescherming, waterbeschikbaarheid en duurzaam gebruik ondergrond. Dit gebeurt door het intensiveren van de provinciale regierol ten behoeve van het Deltaprogramma en de Kaderrichtlijn Water

met als onderdeel:

regierol Kaderrichtlijn Water en Deltaplan Hoge Zandgronden

Samenvatting 2016

De samenwerkingsafspraken tussen de partijen in het stroomgebied Maas die werken aan de Kaderrichtlijn Water en Deltaplan Hoge Zandgronden zijn in 2016 opnieuw bekrachtigd. Het bestuurlijke gremium hiervoor is het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas (RBOM). De provincie Noord-Brabant is penvoerder en beheert de financiën.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Gedeputeerde Staten hebben in november het 'Deltaplan Hoge Zandgronden & Kaderrichtlijn Water: aanvulling op samenwerkingsafspraken in Maasregio' vastgesteld.

Aanjagen, initiëren, verbinden en realiseren van de doelen op gebied van waterkwaliteit, hoogwaterbescherming, waterbeschikbaarheid en duurzaam gebruik ondergrond. Dit gebeurt door het intensiveren van de provinciale regierol ten behoeve van het Deltaprogramma en de Kaderrichtlijn Water

met als onderdeel:

regierol benutting ondergrond

Samenvatting 2016

Informatie over de regierol benutting ondergrond is opgenomen in hoofdstuk 5.2 Duurzame benutting ondergrond onder paragraaf 5.2.1 Uitvoering wettelijke taken.

Aanjagen, initiëren, verbinden en realiseren van de doelen op gebied van waterkwaliteit, hoogwaterbescherming, waterbeschikbaarheid en duurzaam gebruik ondergrond. Dit gebeurt door het intensiveren van de provinciale regierol ten behoeve van het Deltaprogramma en de Kaderrichtlijn Water

met als onderdeel:

regierol wateroverlast (uitwerking Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie)

Samenvatting 2016

Door de hevige regenval (en hagelschade) eind mei/begin juni was er in 2016 flink meer aandacht voor wateroverlast. De samenwerking met de waterschappen is vormgegeven door onder andere een ambtelijke werkgroep Bovennormatieve wateroverlast. De activiteiten hebben de basis gelegd voor verdere uitwerking in 2017, waarbij onder andere Ruimtelijke Adaptatie (onderdeel van het Deltaprogramma) een prominente plaats krijgt; de provincie heeft daarin een belangrijke verbindende en initiërende rol.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- statenmededeling en beantwoording statenvragen;
- gezamenlijke werkgroep met de waterschappen voor aanpak boven-normatieve wateroverlast;
- opdracht verleend voor schrijven plan van aanpak boven-normatieve wateroverlast.
- krachten gebundeld met provincie Limburg en inliggende waterschappen, met als inzet om als Zuid-Nederland koploper te zijn op het gebied van Ruimtelijke Adaptatie;
- brief met deze strekking gestuurd aan de minister van Infrastructuur en Milieu en daarvoor erkenning gekregen;
- start gemaakt met Ruimtelijke Adaptatie

Hoofdstuk 3 | beleidsthema Gezonde fysieke leefomgeving

3.1 Voldoende en schoon water voor mens, dier en plant

3.1.1 Algemene maatregelen vanuit wettelijk kader

Samenwerkingsovereenkomst met waterschappen (STUW) afsluiten en uitvoeren, met als uiteindelijke doelen: herstel 6300 hectare natuur, herstel 180 kilometer beken en kreken, opheffen 125 knelpunten en ongeveer 300 hectare waterberging

met als onderdeel:
Voortgang STUW

Samenvatting 2016

De vier Brabantse waterschappen en de provincie hebben op 25 mei 2016 de Samenwerkingsovereenkomst Tot Uitvoering Waterdoelen (STUW) ondertekend. Dit is gebeurd volgens planning. Na de zomer hebben provincie en waterschappen de uitvoeringsorganisatie van STUW verder uitgewerkt en is de eerste programmering gemaakt van uit te voeren projecten. Tegelijkertijd met het opstellen van de STUW hebben waterschappen en provincie gewerkt aan het afsprakenkader. Dit heeft geleid tot een bestuurlijk overleg, waarin diverse acties zijn benoemd om de samenwerking te versterken. Deze acties werken we verder uit. Verder zijn de projecten die binnen de tweede bestuursovereenkomst (BO2) gereed waren financieel afgerond. Voor de nog af te ronden projecten zijn opnieuw subsidiebeschikkingen afgegeven.

In zijn algemeenheid geldt dat er druk op de programmering van de maatregelen uit STUW ligt, omdat veel aandacht en capaciteit van de waterschappen is gegaan naar acute acties ten behoeve van de wateroverlastproblematiek. Daarom is besloten om via programmeringstafels nog nadrukkelijker met de waterschappen te overleggen over de programmering van STUW, PAS/Natura2000, DHZ en andere werkzaamheden.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- ondertekening STUW op 25 mei 2016;
- statenmededeling afronding tweede bestuursovereenkomst: november 2016;
- afsprakenkader: bestuurlijk benen op tafeloverleg 7 juli 2016.

Samenwerkingsovereenkomst met waterschappen (STUW) afsluiten en uitvoeren

met als onderdeel:
Rapportage en evaluatie verdrogingsbestrijding

Samenvatting 2016

In het vierde kwartaal van 2016 is een plan van aanpak opgesteld voor de Toestandsrapportage Verdroging Noord-Brabant 2012-2016. Ook is een begin gemaakt met een plan van aanpak voor de Beleidsvaluatie Verdrogingsbestrijding. De toestandsrapportage Verdroging wordt in het eerste kwartaal van 2017 gestart met een offerte-uitvraag aan een adviesbureau.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- oplevering Plan van Aanpak Toestandsrapportage Verdroging;
- besprekingen met de Terrein Beherende Organisaties en waterschappen over het plan van aanpak.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

We kozen in 2016 voor het eerst voor een splitsing tussen een rapportage van de prestaties en de voortgang. En voor een (in 2017 op te starten) beleidsevaluatie van de effectiviteit en efficiëntie van het beleid.

Maatregelen uitvoeren om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te beperken (project Schoon Water voor Brabant)

met als onderdeel:

Voortgang van de maatregelen en het aantal deelnemende agrariërs aan project Schoon Water

Samenvatting 2016

Het project Schoon Water voor Brabant 2016-2020 is in 2016 Europees aanbesteed. De uitvoering van het project is gegund aan de combinatie CLM/Delphy. Naast Brabant Water, ZLTO en de Brabantse waterschappen, nemen nu ook de RIWA-Maas waterbedrijven (financieel) deel aan het project. Schoon Water voor Brabant zet in op het terugdringen van de emissie van bestrijdingsmiddelen naar grond- en oppervlaktewater.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Aanbesteding en gunning vervolgproject Schoon Water voor Brabant 2016-2020.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Nieuwe accenten in het project zijn:

- samenwerking met markt- en ketenpartijen;
- verminderen van de afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen;
- verbreden van de aanpak van 'gewas' naar 'bedrijf'.

De Brabantse aanpak is inmiddels zo succesvol gebleken dat deze op meerdere plekken in Nederland wordt toegepast en er een green deal Schoon Water Nederland is opgesteld door ZLTO.

Cofinanciering verminderen nutriëntenemissies in aanvulling op Europese POP-gelden

met als onderdeel:

Subsidieregeling POP3

Samenvatting 2016

In 2016 is € 2,36 miljoen POP (plattelandontwikkelingsprogramma)-subsidie toegekend aan 54 landbouwers die aan de slag gaan met precisiebemesting en aan het voorlichtingsproject Brabant BEWUST. Een bedrag van € 0,8 miljoen is gereserveerd omdat de discussie met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) over voldoen aan de EU-regelgeving nog loopt. In 2016 zijn de voorbereidingen getroffen voor het openstellen van € 23 miljoen POP-subsidie voor herstel- en inrichtingsmaatregelen voor Programmatische aanpak Stikstof (PAS), beekherstel, verdrogingsbestrijding, venherstel, herstel droge heide en bossen. Deze subsidieregelingen zijn samen met het programma Natuur opgesteld en begin 2017 opengesteld.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Er zijn 55 POP-subsidies verleend om de nutriëntenbenutting in de landbouw te verbeteren. Gedeputeerde Staten hebben op 6 december 2016 een besluit genomen over de openstelling van € 23 miljoen POP-subsidie voor herstel- en inrichtingsmaatregelen voor water en natuur.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

De POP-openstellingen voor water en natuur zijn gericht op maatregelen die het water- en bodemsysteem weerbaarder maken tegen negatieve invloeden vanuit de landbouw, waarbij de landbouw toch ontwikkelingsruimte behoudt. Het selectieproces is vereenvoudigd door vooraf probleemgebieden aan te wijzen.

Maatregelen uitvoeren rondom winningen om emissies naar grond- en oppervlaktewater te beperken

met als onderdeel:

Plan van aanpak en uitvoering maatregelen per winningslocatie

Samenvatting 2016

In 2016 zijn voortgangsgesprekken gevoerd over de afsprakenkaders met maatregelen voor de kwetsbare drinkwaterwinningen. Daarnaast is er voor de drinkwaterwinning Gilzerbaan (Tilburg) een concept-gebiedsovereenkomst opgesteld. Daarin is de uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied voor de winning een belangrijke maatregel. Deze gebiedsovereenkomst wordt in mei 2017 ondertekend. Daarnaast is in 2016 de pilot voor de winning Oosterhout voortgezet. Die richt zich op maatwerk voor de bescherming van de winning.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Bestuurlijk overleg Gilzerbaan, waarin de samenwerkende partijen hebben ingestemd met de Gebiedsovereenkomst voor de drinkwaterwinning Gilzerbaan.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Voor het opstellen van de gebiedsovereenkomst Gilzerbaan is een Mutual Gains Approach gevolgd, deze heeft succesvol geleid tot een samenwerkingsovereenkomst.

Uitvoeren van het convenant Brabantse Wal. Dat is gericht op minder verdroging en herstel van de natuurwaarden van de Grote Meer

met als onderdeel:

Jaarlijkse rapportage van de voortgang van uitvoering en effecten van maatregelen

Samenvatting 2016

De partners in het gebied voeren diverse maatregelen uit voor meer en beter water en natuurherstel. Ook was er een succesvolle bestuurlijke bijeenkomst, waarin de bestuurders de ambitie uitspraken om meer aandacht te besteden aan de samenwerking met Vlaanderen. Dit vanwege grensoverschrijdende maatregelen die nodig zijn. De monitoringsopgaven zijn uitgevoerd en gerapporteerd en er is een watersysteemanalyse opgeleverd.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Watersysteemanalyse en bestuurlijke bijeenkomst.

Beleidsinhoudelijke onderzoeken uitvoeren (onder meer voor STUW, boven-normatieve wateroverlast en monitoring) die gericht zijn op het oplossen van knelpunten die zich aandienen

met als onderdeel:

Eén of enkele onderzoeken per jaar

Samenvatting 2016

Het Waterkwaliteitsonderzoek Markiezaat/Binnenschelde is afgerond en het rapport is opgeleverd. De resultaten gebruiken we bij de uitvoering van het beheerplan Natura2000 van de Markiezaat en bij de ontwikkelingen rondom de verzilting van het Volkerak-Zoommeer.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Oplevering rapportage Waterkwaliteitsonderzoek Markiezaat/Binnenschelde.

3.1.2 Maatregelen vanuit wettelijk kader voor specifieke waterfunctie

Het zwemwaterbeleid uitvoeren, inclusief het uitvoeren van onderzoeken naar aanleiding van acute en opkomende problemen

met als onderdeel:

Jaarlijks één of twee zwemwaterkwaliteitsonderzoeken

Samenvatting 2016

Het plan van aanpak voor het onderzoek naar Stimulering Actieve Zorgplicht bij zwemplasbeheer is nog niet klaar. Wel vond er een zwemplasbeheerdersdag plaats waarin is verkend waar het onderzoek zich op moet richten. Verder onderzoek bij acute en structurele waterkwaliteitsproblemen in samenwerking met de waterschappen was afgelopen jaar niet aan de orde. De provincie neemt in 2017 deel aan een onderzoek naar een systeem om zwemmersjeuk vroegtijdig te signaleren.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Afgerond:

- bespreking evaluatie zwemseizoen in Regiegroep Water;
- aanwijzingsbesluit zwemplassen, publicatie en communicatie door de omgevingsdienst;
- evaluatie uitvoering zwemwatertaken (deelopdrachten) met de omgevingsdienst en bijstelling opdrachten nieuwe uitvoeringsjaar;
- beleidswerkzaamheden en secretaris Landelijke Stuurgroep Beheer Zwemwaterportaal.

Uitgesteld:

- project stimulering actief zwemplasbeheer bij eigenaren en omgeving.

Vergroten bewustzijn zorgplicht zwemplasbeheerders

met als onderdeel:

Onderzoek naar mogelijkheden om bewustzijn over de zorgplicht bij zwemplasbeheerders te vergroten

Samenvatting 2016

Op 25 november 2016 was een zwemplasbeheerdersdag waar we hebben geïnventariseerd hoe

zwemplasbeheerders hun zorgplicht ervaren en waar ze behoefte aan hebben. Daaropvolgend is een enquête gedaan. Slechts 9 van de 73 beheerders die we aanschreven, hebben gereageerd. Het plan van aanpak tuigen we in 2017 op.

Beheren en onderhouden provinciale vaarwegen: uitvoeren door ons gefinancierd Meerjarenprogramma Vaarwegen om de kwaliteit van de vaarwegen op peil te houden

met als onderdeel:

Jaarlijkse controle van uitvoering en voortgang door waterschap de Brabantse Delta op basis van een raamovereenkomst

Samenvatting 2016

De prestaties (onderhoud, beheer en controles) zijn op het afgesproken niveau. De bezuinigingsronde naar aanleiding van de Agenda van Brabant in 2010 (de investering in het vaarwegenbeheer is met 25% teruggebracht) doet een achterstand in het onderhoud ontstaan waardoor de gewenste kwaliteit niet kan worden gerealiseerd. Voor de ontstane knelpunten worden in overleg tussen het waterschap, programma Verbindend Water en programma Mobiliteitsbeleid op korte termijn oplossingen geformuleerd, mogelijk leidend tot een begrotingswijziging in 2017.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Er waren naast het reguliere overleg over begroting, jaarrekening en eindafrekening diverse overleggen over de achterstand in het onderhoud (analyse van aard en omvang, zoeken naar oplossingsrichtingen).

3.1.3 Monitoring water

Het primair meetnet grondwaterstanden renoveren en reguliere monitoring uitvoeren

met als onderdeel:

Geactualiseerd meetnet met reguliere monitoring grondwaterstanden

Samenvatting 2016

De eerste helft van 2016 is gewerkt aan de uitvraag van de Europese aanbesteding van 'Actualisatie en Groot Onderhoud van het Grondwaterstandsmeetnet'. De uitvoering ging in september 2016 van start met cluster 1, het eerste van 17 clusters. De eindevaluatie van de uitvoering van cluster 1 was positief, zodat de opdrachtnemer ook aan de slag is gegaan met de andere clusters. De gehele uitvoering is naar verwachting in september 2017 afgerond.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- definitieve gunning opdracht op 5 juli 2016;
- start uitvoering op 1 september 2016 (386 meetlocaties, waarvan er na de werkzaamheden 291 overblijven, met in totaal 708 waarnemingsfilters die worden uitgerust met een sensor).

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Tijdens het opstellen van de uitvraag is besloten om geen apparatuur aan te schaffen, maar voor een periode van zeven jaar nauwkeurige en betrouwbare meetdata te kopen. Er is een robuuste en vandalismebestendige constructie nodig, dus de koker (peilbuis) wordt wel eigendom van de provincie. De rest van de meetapparatuur is van de marktpartij. De marktpartij verstrekt de data aan

de provincie met een leveringsverplichting van 98% voor het gehele meetnet (en 95% per meetfilter) en met een kwaliteitsgarantie van 95% van de binnengekomen data.

De reguliere monitoring uitvoeren

met als onderdeel:

Reguliere monitoring grondwaterkwaliteit, inclusief vroegtijdige risicomonitoring rond grondwaterwinningen ('early warning'-systeem) en ouderdomsbepaling

Samenvatting 2016

De evaluatie en optimalisatiestudie voor de provinciale meetnetten Bodem (PMB) en Grondwaterkwaliteit (PMG) is in 2016 afgerond. Belangrijkste conclusie is dat bemonsteringsmethoden en frequentie van meetronden van PMG en PMB op elkaar worden afgestemd, zodat we de resultaten in samenhang kunnen beschouwen. De opdracht voor aanschaf van een informatiesysteem grondwaterkwaliteitsgegevens is in maart 2016 definitief gegund. Besloten is om in 2017 en 2018 een eenmalige grondwaterdatering van het grondwaterkwaliteitsmeetnet uit te laten voeren.

In 2016 is samen met de omgevingsdiensten en de waterleidingbedrijven gewerkt aan een opzet voor vroegtijdige signalering van risico's rond winningen ('early warning' meetnet). Dit leidt in 2017 tot een monitoringsvoorstel.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- maart 2016: definitieve gunning Informatiesysteem Grondwaterkwaliteitsgegevens;
- maart 2016: evaluatie en optimalisatiestudie PMB en PMG afgerond;
- december 2016: definitieve gunning Dateren Provinciaal Meetnet Grondwaterkwaliteit.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Het afstemmen van het PMB en PMG zorgt voor een betere verbinding tussen de meetnetten. Het laten uitvoeren van een grondwaterdatering zorgt voor een grotere meerwaarde van de tijdreeksen (de concentratie van stoffen uitgezet in de tijd), doordat trends beter kunnen worden vastgesteld. Daardoor kan de meetfrequentie omlaag van jaarlijks naar driejaarlijks.

Het Provinciaal Meetnet Grondwaterkwaliteit renoveren en de reguliere monitoring uitvoeren

met als onderdeel:

Brede screening gewasbeschermingsmiddelen en opkomende stoffen

Samenvatting 2016

Alle waterbeheerders (waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat) en waterleidingbedrijven in het Maasstroomgebied hebben in 2016 een meetronde uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar bestrijdingsmiddelen en opkomende stoffen (onder meer geneesmiddelen, oplosmiddelen, brandvertragers en perfluorverbindingen) in grond- en oppervlaktewater en in het effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties. De feitenrapportage van deze brede screening komt in het tweede kwartaal van 2017.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Meetronde in hele Maasstroomgebied uitgevoerd.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Naast de traditionele manier van monsternemen in oppervlaktewater is er een proef gedaan met een

vernieuwende werkwijze (passive samplers). Daarmee kunnen we gemiddelde concentraties over een langere periode bepalen.

Het Provinciaal Meetnet Grondwaterkwaliteit renoveren en de reguliere monitoring uitvoeren

met als onderdeel:

Evaluatie opzet Beleidsmeetnet Verdroging (BMV)

Samenvatting 2016

De metadata van de meetlocaties van het Beleidsmeetnet Verdroging zijn op orde gebracht en met de waterschappen afgestemd.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

De metadata van de meetlocaties van het Beleidsmeetnet Verdroging zijn op orde gebracht.

3.1.4 Maatregelen vanuit provinciale ambities

Vennen herstellen door cofinanciering

met als onderdeel:

20 tot 25 vennen zijn hersteld

Samenvatting 2016

Er zijn in 2016 nog geen vennen daadwerkelijk hersteld. Provinciale Staten gaven de ambitiemiddelen vrij in september 2016 en het kost tijd om venherstelprojecten op te starten en uit te voeren. De venherstelprojecten starten in 2017. Wel zijn diverse vennen hersteld in de vorige planperiode met subsidie vanuit de middelen van het Provinciaal Waterplan (2010-2015).

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Toekenning van ambitiemiddelen aan het doel venherstel door Provinciale Staten bij vaststellen DUA in september.

Wijst herstellen en Peelrandbreuk zichtbaar maken door cofinanciering

met als onderdeel:

Vijf projecten uitgevoerd, samenwerking met onder meer de provincie Limburg langs breuk gerealiseerd en gemeenschappelijke producten ontwikkeld. Wetenschappelijk onderzoek loopt tot en met 2022

Samenvatting 2016

Partijen onderkennen de kansen en mogelijkheden voor verdere ontwikkeling en herstel van wijst en het zichtbaar maken van de Peelrandbreuk. Zij zien ook een mogelijkheid om economisch te profiteren van dit unieke fenomeen. De gemeenten Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Landerd en Uden, het waterschap Aa en Maas en de provincie Noord-Brabant werken gezamenlijk aan het uiteindelijke doel, namelijk het verkrijgen van de status van Geopark.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- publieksdag met presentatie van de resultaten van de Provinciaal Waterplan-periode;
- ondertekening intentieverklaring door betrokken partijen;
- opstelling van gezamenlijk plan van aanpak door betrokken partijen.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Gezamenlijk werken aan een ambitieus doel: status Geopark. Ook als het doel niet wordt bereikt, levert de weg ernaartoe veel op.

De ecologische kwaliteit van diepe plassen vergroten

met als onderdeel:

Begeleiden van en vervolg geven aan promotieonderzoek

Samenvatting 2016

De provinciale begeleiding was in deze periode minimaal. Het onderzoek is door de partner zelfstandig voortgezet; dit stadium van het onderzoek leverde geen problemen op.

3.2 Schone lucht met niet te veel lawaai, geur en licht

3.2.1 Optimaliseren gezonde leefomgeving

Verbeteren luchtkwaliteit (Veehouderij en industrie)

met als onderdeel:

Brabant beschikt over een actuele monitoringstool in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Samenvatting 2016

Monitoringstool in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit is actueel. Uit de rapportage van 2016 blijkt dat de fijnstof- en stikstofdioxide (NO₂)-concentraties uit verkeer in 2015 in Noord-Brabant onder de Europese norm bleven (Wet luchtkwaliteit).

In de woonomgeving van acht veehouderijen in vijf Brabantse gemeenten is een overschrijding van de fijnstofnorm vastgesteld. Er zijn in Noord-Brabant in 2015 geen overschrijdingen van de normen voor fijnstof (PM10) en stikstofdioxide (NO₂) nabij wegen (exclusief veehouderijen) berekend.

Verbeteren luchtkwaliteit (Veehouderij en industrie)

met als onderdeel:

Drie uitgevoerde meetprojecten: ammoniakmeetnet, meetnet industrieterrein Antwerpen en Moerdijk

Samenvatting 2016

De meetprojecten zijn uitgevoerd. De jaargemiddelde concentraties van de stoffen stikstofdioxide (NO₂), fijnstof (PM10) en benzeen (C₆H₆) op de meetlocaties Moerdijk, Klundert, Zevenbergen, Strijensas en Ossendrecht voldoen aan de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer. Voor alle gemeten stoffen is het aandeel dat afkomstig is van de industrie van Moerdijk en Antwerpen in de omliggende woonkernen nagenoeg gelijk aan voorgaande jaren.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

De colleges van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en Noord-Brabant hebben ingestemd om samen een permanent luchtmeetstation bij Strijensas te plaatsen.

Verlagen lichthinder

met als onderdeel:

Beleid met betrekking tot licht/donkerte vaststellen

Samenvatting 2016

De donkertekarten voor de negen Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld. Om beleid op te kunnen stellen, is nader onderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek loopt nu. Hierdoor is het beleid in 2016 niet vastgesteld; dat gebeurt naar verwachting in 2017.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

De donkertekarten voor de negen Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld.

Verminderen geluidsbelasting

met als onderdeel:
Het beleid stiltegebieden herzien

Samenvatting 2016

Het beleid stiltegebieden is nog niet herzien. Aanpassing van de Provinciale Milieuverordening (PMV) is hierbij nodig. Hiervoor worden zoveel mogelijk onderwerpen gebundeld om veelvuldige verordeningsprocedures (besluitvorming door PS) te voorkomen. Verwachte vaststelling gewijzigde PMV is in 2017 voorzien.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Rapportage herziening beleid met voorstel aanpassing Provinciale Milieuverordening en ontheffingenbeleid in Gedeputeerde Staten mei 2016.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Het stiltegebiedenbeleid (uit de jaren 80 van de vorige eeuw) is toe aan actualisatie, inclusief regels voor bedrijven in de omgeving en in een stiltegebied. In het oude beleid waren er geen afwegingsgronden voor het verlenen van een ontheffing, deze zijn nu opgesteld.

Het innovatieve luchtkwaliteitmeetsysteem Aires breder toepassen

met als onderdeel:
Eén meetproject uitgevoerd: projecten meten ultrafijnstof met Aires

Samenvatting 2016

Op een vijftal (vaste) locaties wordt met het Aires 1.0 systeem ultrafijnstof (UTP) gemeten. Omdat dit relatief dure sensoren zijn, was het idee om deze UTP-sensoren te laten rouleren langs de ander locaties. Hiervoor moeten deze sensoren eerst worden gekalibreerd. Dat brengt extra kosten met zich mee.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Opstellen plan van aanpak Aires 2.0.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Nieuwe technologie en verbeterde sensoren ten opzichte van Aires 1.0.

Verbeteren gezondheidstoestand Brabander

met als onderdeel:
Samenwerkingsovereenkomst Brabantse Health Deal, Gezondheidskaarten van Brabant zijn online beschikbaar en actueel

Samenvatting 2016

Op 22 juli 2016 hebben vijftien partijen de Brabantse Health Deal (BHD) ondertekend: B5, provincie, drie Brabantse waterschappen, drie Brabantse GGD'en, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Telos en Universiteit Utrecht. Hiermee is de opdracht verstrekt tot het uitwerken van vier impulssporen:

- roadmap;
- toolbox;

- (burger)participatie;
- kennisdeling.

Brabant heeft via de Atlas Leefomgeving gezondheidskaarten online beschikbaar gesteld.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- ondertekening Brabantse Health Deal op 22-07-2016;
- openstelling gezondheidskaarten in Atlas Leefomgeving op 31-03-2016.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Veel partijen werken samen om invulling te geven aan de beide thema's.

3.3 Vitale en schone bodem

3.3.1 Beheersen en herstellen bodemkwaliteit

Saneren humane spoedlocaties en alle gasfabriekterreinen

met als onderdeel:

Sanering dertig humane spoedlocaties: alle terreinen van gasfabrieken in Brabant gereed

Samenvatting 2016

Het programma Gasfabrieken is afgerond. Alle gasfabriek terreinen zijn aangepast of de aanpak is in overleg overgedragen aan de gemeente. De afronding is goed en vlot verlopen. Op 27 locaties met humane risico's zijn de risico's beheerst en is de sanering in uitvoering. Omdat een sanering langer kan duren dan een jaar, is de sanering nog niet op alle locaties afgerond. Op drie locaties is de sanering in voorbereiding. Naar verwachting worden deze saneringen in 2017 uitgevoerd. Vooral het in beweging krijgen van bedrijven om over te gaan tot de uitvoering van de sanering kostte meer tijd dan verwacht.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Humane risico's (op basis van de midtermreview 2013) zijn weggenomen dan wel beheerst voor 31 december 2016.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

De aanpak van de humane spoedlocaties is tweeledig. De provincie voert een deel uit, als ook de terreineigenaar/probleemhebber. In plaats van de terreineigenaren aan te schrijven, zijn we op de koffie gegaan. Hierdoor ontstond er een conversatie en konden we samen naar oplossingen zoeken. De terreineigenaren kwamen sneller in actie en hielden de provincie beter op de hoogte van de voortgang van de sanering.

Saneren spoedlocaties verspreiding en ecologie

met als onderdeel:

Verspreidings- en/of ecologische risico's wegnemen/beheersen; locaties in beeld brengen

Samenvatting 2016

Voor alle potentiële spoedlocaties op verspreiding en/of ecologische risico's is onderzocht of er daadwerkelijk sprake is van een spoedlocatie. Omdat de provincie zélf deze onderzoeken heeft uitgevoerd, is dat volgens planning verlopen. Daarnaast is bij bijna alle locaties het gesprek met de grondeigenaar gestart over de aanpak van de risico's. De volgende stap is het wegnemen van de risico's.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Locaties met verspreidings- en/of ecologische risico's (opgenomen in de midtermreview 2013) zijn in beeld.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Het gebiedsgericht grondwaterbeheer.

Bij Gebiedsgericht grondwaterbeheer worden pluimen verontreinigd grondwater in een bepaald afgebakend gebied in samenhang beheerd. Bij dit beheer wordt rekening gehouden met de bovengrondse- en ondergrondse functies van het gebied. Er wordt voor de bovengrond een (ruimtelijke) grens afgebakend, waarbuiten de pluimen zich niet mogen verspreiden. Het zogenaamde

beheergebied. Binnen het gebied mogen de pluimen zich in principe verspreiden. De bestaande en beoogde functies van het gebied moeten echter worden beschermd.

De grenzen van het beheergebied worden met monitoring gecontroleerd door de gebiedsbeheerder. Vanuit de gedachte dat gebiedsbeheer in principe eeuwig durend moet worden geborgd is wettelijk vastgesteld dat alleen een bestuursorgaan (bijvoorbeeld provincie, gemeente of waterschap) gebiedsbeheerder kan zijn. Hiervoor wordt een overeenkomst gesloten tussen publieke en privaatrechtelijke partijen.

Convenant Bodem en Ondergrond uitvoeren

met als onderdeel:

Jaarrapportage Convenant Bodem en Ondergrond is afgerond

Samenvatting 2016

De verantwoording van de voortgang is tijdig, correct en in een nieuw format aangeleverd.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Rapport over de voortgang (midtermreview) was gereed voor 1 oktober 2016.

De bodem Chemie Pack saneren (gereed in 2025)

met als onderdeel:

Installatie en uitvoeringsfase gereed; start actieve saneringsfase

Samenvatting 2016

De actieve saneringsfase is gestart en loopt voorspoedig. We verifiëren in februari 2017 of mijlpaal 1 voortijdig is gehaald en of de aannemer mogelijk, volgens contract, in aanmerking komt voor een bonus.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

We hopen mijlpaal 1 volgens contract in het voorjaar van 2017 te bereiken. Dit betekent dat de bulkverontreiniging dan tot min of meer acceptabele waarden is teruggebracht en dat we het terrein verder als een normale sanering kunnen gaan behandelen.

Het stimuleren van het verminderen van fosfaat

met als onderdeel:

Uitmijnen van fosfaat

Samenvatting 2016

Wij hebben geen direct inzicht in het totale aantal ha's waar wordt uitgemijnd, m.u.v. de pilot in de Westelijke Langstraat (WL). Uitmijnen bij terreinbeherende instanties is bij ons niet (meer) in beeld. In WL betreft het 4 deelnemers met in totaal 20 ha, waarvan 1 deelnemer met 2,5 ha tussentijds is gestopt. Communicatie met ons tijdens de pilot liet veel te wensen over.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Pilot is beëindigd met negatief resultaat zowel qua opbrengst als financieel.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

De onderzochte alternatieve teelten om in dit gebied fosfaat uit te mijnen blijken niet echt praktisch toepasbaar en financieel haalbaar. Gelet op de gemiddeld lage teeltopbrengsten wordt ook het uitmijneffect laag ingeschat.

De vitale bodem herstellen

met als onderdeel:

Opstellen plan van aanpak

Samenvatting 2016

Vorbereidingen plan van aanpak zijn gestart. Er is een projectteam Vitale Bodem ingesteld.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Hoofdlijn plan van aanpak uitgewerkt en zal nog voor de zomer 2017 door GS worden vastgesteld..

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

In het plan van aanpak worden verbindingen gelegd met de opgaven voor Agrofood en Water. Dit vergt in de opstartfase veel afstemming. Belangrijkste doelgroep is de agrarische sector.

3.3.2 Beheersen stortplaatsen

Voormalige stortplaatsen herontwikkelen

met als onderdeel:

Herontwikkeling voormalige stortplaatsen, aantal verleende beschikkingen voor ontheffing, acceptatie melding en hectares, tien hectares, tien meldingen, vier ontheffingen

Samenvatting 2016

Deze activiteit is verantwoord in de bestuursrapportage. Er zijn geen afwijkingen. Er zijn vier ontheffingen verleend en twaalf meldingen geaccepteerd.

Uitvoeren nazorg gesloten Wm-stortplaatsen

Met als onderdeel:

Uitvoeren nazorg vanwege Wet milieubeheer gesloten stortplaatsen. Aantal in het beheer zijnde gesloten stortplaatsen (totaal negen in 2025) in 2016: twee

Samenvatting 2016

We hebben in 2016 de nazorg uitgevoerd van de gesloten stortplaatsen Dintelsas en Nyrstar. Hierover zijn geen bijzonderheden te melden.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Uitvoeren nazorg voor twee locaties.

Uitvoeren nazorg Gesloten Wm-stortplaatsen

met als onderdeel:

Nazorgfonds Wm-stortplaatsen ambtelijk en bestuurlijk geborgd: vier vergaderingen van het Dagelijks Bestuur en vier vergaderingen van de Bestuursraad

Samenvatting 2016

Deze activiteit wordt verantwoord in het jaarverslag van het Nazorgfonds, dat in juni 2017 verschijnt.

Hoofdstuk 4 | beleidsthema Veilige fysieke leefomgeving

4.1 Aanvaardbare risico's door hoogwater

4.1.1 Uitvoeren Deltaprogramma onderdeel rivieren/Maas

Een financiële bijdrage leveren aan samenwerkingsverband Maas

met als onderdeel:

Een financiële bijdrage leveren aan samenwerkingsverband Maas/Rijn. De bijdrage aan het samenwerkingsverband Maas is in 2016 geleverd. De Brabantse belangen langs de Rijn zijn kleiner van omvang en resulteerden niet in een bijdrage aan het samenwerkingsverband Rijn

Samenvatting 2016

De bijdrage van Brabant aan het samenwerkingsverband bestond uit het gezamenlijk optrekken en het kunnen ontwikkelen en voorleggen van een regionaal voorstel Maas aan de minister van Infrastructuur en Milieu. Hiermee zijn ook de voorbereidingen van de Stuurgroep Delta Maas gefaciliteerd.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- de SDM-overleggen (circa 6);
- het BO-MIRT op 12 oktober 2016.

Koploperprojecten Maas (waarin dijkverbetering en rivierverschuiving gecombineerd worden) verkennen en daarin investeren

met als onderdeel:

Er zijn 1 tot 4 Brabantse koploperprojecten geselecteerd en de verkenning/uitvoering is gestart:

- voor 2 Brabantse koplopers wordt de verkenning/fase gestart (Oeffelt en Ravenstein-Lith);
- voor 1 koploper wordt het (MIRT-)onderzoek voortgezet (Maasoeverspark 's-Hertogenbosch (MIRT = Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport);
- voor het koploperproject Waterfront Ravenstein wordt de relatie gelegd met de verbetering van de IJssellijn.

Samenvatting 2016

De samenwerking op Maasniveau heeft geleid tot onderzoeksresultaten van verschillende projecten. Dit zijn projecten in het kader van voorstellen voor de besteding van € 100 miljoen aan rijksmiddelen voor rivierverschuiving. Voor 8 van die projecten is met de minister van Infrastructuur en Milieu afgesproken om een MIRT-verkenning te starten. Met de 8 projecten is € 100 miljoen besteed. De totale investering bedraagt circa € 540 miljoen. Daarbij is er nog een financieringstekort van circa € 24 miljoen. Het Rijk en de regio hebben afgesproken om dit tekort samen weg te werken.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

In het BO-MIRT van 12 oktober 2016 zijn afspraken gemaakt met de minister van Infrastructuur en Milieu over de middelen en de voortgang van 8 projecten. Voor 3 projecten is afgesproken om het onderzoek voort te zetten.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Door intensieve samenwerking ontstond meer zicht op de samenhang en op de verschillende belangen. Hiermee ligt er een goede basis voor het verdere proces tussen partijen langs de Maas. De grote opgaven en de samenhang vragen ook de komende jaren om samenwerking.

4.1.2 Regionale keringen

Stimuleren van en toezicht houden op de verbetering van regionale keringen door waterschappen

met als onderdeel:

Waterschappen hebben plannen voor de verbetering van 271 kilometer regionale keringen opgesteld en voeren deze uit

Samenvatting 2016

Uit vervolgonderzoek bleek dat sommige dijktrajecten alsnog goedgekeurd kunnen worden (rapportage aan provincie volgt in 2017). Daarnaast is gewerkt aan de planvoorbereiding voor de dijkverbetering. De waterschappen hebben eind 2016/begin 2017 een voortgangsrapportage ingediend. De voortgang ligt op schema.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Voortgang volgens planning.

4.2 Aanvaardbare risico's door gevaarlijke stoffen en luchtvaart

4.2.1 Uitvoeren beleidsvisie Externe Veiligheid

Betrouwbare informatie over risicovolle bedrijven beschikbaar stellen

met als onderdeel:

Actuele risicokaart online beschikbaar

Samenvatting 2016

Er is in 2015 geconcludeerd dat de risicokaart technisch, beleidsmatig en inhoudelijk is verouderd. In combinatie met de ontwikkeling van de Omgevingswet, het Informatiehuis Externe Veiligheid, is een nieuwe risicokaart noodzakelijk. De provincies pakken dit gezamenlijk op via Interprovinciaal Overleg. Het opdrachtgeverschap is in 2016 geprofessionaliseerd. Daardoor is de huidige risicokaart nog steeds operationeel en zijn er structurele afspraken voor het beheer gemaakt. Hierdoor is een actuele risicokaart online beschikbaar.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- door technische aanpassingen is de risicokaart stabiel;
- transport van gevaarlijke stoffen via weg, water en spoor is aangepast aan het Basisnet.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Doordat er een landelijk bestand met betrouwbare gegevens beschikbaar kwam (in plaats van handmatige invoer van gegevens), verbeterde de datakwaliteit van transport gevaarlijke stoffen.

Beleid ontwikkelen om onaanvaardbare risico's te verminderen of het veiligheidsgevoel ten aanzien van gevaarlijke stoffen te vergroten (externe veiligheid)

met als onderdeel:

Beleidsvisie externe veiligheid evaluatierapport

Samenvatting 2016

Er zijn in 2016 interviews gehouden met directbetrokkenen voor de uitvoering van het beleid. Het geheel wordt samengebracht tot een ex durante evaluatie. De planning is uitgelopen, doordat andere activiteiten voorrang kregen in de planning.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Opleveren aan Gedeputeerde Staten van het evaluatierapport Risicobeleid Externe Veiligheid 2014-2018.

4.3 Aanvaardbare risico's natuurbranden en drugsafval

4.3.1 Voorkomen Natuurbranden en dumpingen drugsafval

Taskforce Natuurbranden

met als onderdeel:

Plan van aanpak opstellen Taskforce Natuurbranden

Samenvatting 2016

De Taskforce Natuurbranden heeft eind 2015 het eindrapport opgeleverd. Hierin staan aanbevelingen op welke wijze voorkomen kan worden dat er onbeheersbare natuurbranden ontstaan. De taskforce is nu gestopt. Er zijn in 2016 voor de 20 grootste natuurgebieden driemanscapen geïnstalleerd. Een driemanschap is een samenwerkingsverband van gemeente(n), veiligheidsregio/brandweer en natuurbeheerder(s), onder leiding van een burgemeester. Deze driemanscapen hebben o.a. de taak om natuurbrandbeheersingsplannen op te stellen.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Er zijn in 2016 voor onze 2 grootste natuurgebieden driemanscapen geïnstalleerd.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Alle partijen zetten zich in om de adviezen van de taskforce op te volgen.

Voorkomen dumping drugsafval

met als onderdeel:

Plan van aanpak gereed voor een betere samenwerking, overdracht uitvoerende taken naar omgevingsdiensten

Samenvatting 2016

Om dumping van drugsafval te voorkomen is een plan van aanpak vastgesteld. Hierin werken wij samen met het Rijk, terreinbeheerders, gemeenten, politie, Taskforce Brabant-Zeeland, de Regionale Informatie en Expertise Centra en omgevingsdiensten. We spraken af om een aantal gezamenlijke acties uit te voeren, zoals het protocol voor het opruimen en saneren, het signaleren van het lozen in het riool, toezicht buitengebied en opruimsubsidie. Het aantal dumplocaties dat bij de politie geregistreerd is, nam in Noord-Brabant toe van 47 in 2015 tot 101 in 2016.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Door het bestuurlijk Platform Omgevingsrecht is op 21 september 2016 een plan van aanpak vastgesteld om drugsdumpingen te voorkomen.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Een effectieve aanpak van georganiseerde (milieu)criminaliteit vraagt ook om een georganiseerde overheid. Bestuur en justitie samen zijn succesvoller dan als iedereen apart opereert.

Voorkomen dumping drugsafval

met als onderdeel:

Subsidieregeling uitvoeren voor het opruimen van drugsafval (geld van het ministerie van Infrastructuur en Milieu)

Samenvatting 2016

Op basis van het convenant 'Uitwerking amendement cofinanciering opruiming drugsafvaldumpingen' van 3 december 2015, voeren wij ook voor de andere provincies de subsidieregeling uit. Doel is om grondeigenaren financieel te compenseren voor het opruimen van het drugsafval. Voor 3 jaar stelt het ministerie van Infrastructuur en Milieu hiervoor telkens een bedrag van € 1 miljoen beschikbaar. De conclusie van de rapportage over de uitvoering is dat de regeling grotendeels is uitgevoerd volgens het convenant.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

In totaal is in 2016 voor het opruimen van het drugsafval, dat in 2015 is gedumpt, circa € 300.000 aan subsidie uitgekeerd.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Een vernieuwende aanpak is dat de provincie Noord-Brabant de subsidieregeling ook voor de andere provincies heeft uitgevoerd.

Voorkomen dumping drugsafval

met als onderdeel:

De evaluatie subsidieregeling over 2015 is gereed

Samenvatting 2016

In het convenant 'Uitwerking amendement cofinanciering opruiming drugsafvaldumpingen' is afgesproken dat een stuurgroep alle provincies vertegenwoordigt. De stuurgroep controleert of de uitvoering van het convenant en het verstrekken van bijdragen in de kosten van het opruimen van drugsafvaldumpingen efficiënt en doelmatig gebeuren. Zo nodig stelt de stuurgroep verbeteringen voor. Ook is afgesproken dat de stuurgroep jaarlijks aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu rapporteert over de bevindingen.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

De stuurgroep heeft op 23 augustus 2016 ingestemd met drie rapportages over doelmatigheid, efficiëntie en duurzame financieringsstromen. Deze rapportages zijn naar het ministerie van Infrastructuur en Milieu gestuurd en besproken.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu en de gezamenlijke provincies hebben een amendement ingevuld door afspraken te maken in het convenant 'uitwerking amendement cofinanciering opruiming drugsafvaldumpingen'.

Hoofdstuk 5 | beleidsthema Groene Groei

5.1 Duurzame grondstoffen voorziening

5.1.1 Hergebruik en verwaarden van afvalstromen

De keten voor beton en overige bouwmaterialen sluiten

met als onderdeel:

Stimuleren van hergebruik bouwmaterialen, convenant met gemeenten gereed

Samenvatting 2016

In Breda, Tilburg, Eindhoven en Helmond is een betonketenoverleg operationeel. De ketenpartners sluiten daar convenanten over de inzet van recyclingbeton. 's-Hertogenbosch is nog in voorbereiding. Het concept bestuurlijk convenant in Brabantstadverband (provincie met B5-gemeenten) over dit onderwerp stond in november 2016 op de agenda. Naar alle waarschijnlijkheid volgt vaststelling in maart 2017. Bestuurders kunnen het convenant dan in de loop van 2017 ondertekenen.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

In vier gemeenten zijn 'ketenoverleggen' operationeel en sloten de ketenpartners convenanten.

Hergebruiken en verwaarden huishoudelijke afvalstromen

met als onderdeel:

Start van inzamelproeven bij gemeenten om te komen tot optimaal inzamel- en scheidingsrendement

Samenvatting 2016

In Waalre en Eersel zijn twee inzamelproeven gestart. Daarbij zamelen aangepaste inzamelvoertuigen met hoge frequentie huishoudelijke afvalstromen in, voor optimale verwerking/verwaarding. Er zijn voor deze proeven twee subsidies verstrekt. Doordat de budgetten voor de DUA niet meteen beschikbaar waren, liep de subsidieverstrekking enige vertraging op. De inzamelproeven zijn ook later gestart dan gepland en eindigen dus ook later.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- twee subsidiebeschikkingen;
- start van de inzamelproef Waalre in aanwezigheid van de gedeputeerde;
- drukbezochte voorlichtingsbijeenkomsten voor de inzamelproef van Eersel;
- Green Deal 'Stimuleren van Biobased Producten voor de Openbare Ruimte' afgesloten.

5.2 Duurzame benutting ondergrond

5.2.1 Uitvoering wettelijke taken

Beleid ontwikkelen benutting ondergrond

met als onderdeel:

De beleidsregel grondwaterbeheer Noord-Brabant is geactualiseerd

Samenvatting 2016

Als start voor de aanpassing van de beleidsregel grondwaterbeheer is een concept afwegingskader opgesteld om grondwater te winnen voor menselijke consumptie. Refresco en de provincie Noord-Brabant hebben een living lab gestart. Het doel is om te komen tot een duurzame en gedragen uitbreiding van de vestiging van Refresco in Maarheeze. Hierbij worden bouwstenen verkregen voor het (nieuwe) grondwaterbeleid van de provincie. Voorwaarde is dat Refresco investeert in een gebiedsplan.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Intentieovereenkomst over living lab Refresco.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Living lab Refresco.

Beleid ontwikkelen benutting ondergrond

met als onderdeel:

De voorbereiding van de visie op de ondergrond (in het kader van de omgevingsvisie) is afgerond

Samenvatting 2016

De visie op de ondergrond is voorbereid, parallel aan de landelijke opstelling van STRONG. De visie wordt in 2017 opgesteld. Brabant is actief betrokken geweest bij de opstelling van de Green Deal Geothermie.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Ondertekening Green Deal Geothermie, april 2016.

Beleid ontwikkelen benutting ondergrond

met als onderdeel:

De Provinciale milieuverordening (PMV) is geactualiseerd

Samenvatting 2016

Door onderbezetting startte de actualisatie van de milieuverordening later dan gepland. De verwachting is dat Provinciale Staten de wijzigingsverordening in 2017 vaststelt.

Compenseren schadelijke effecten ondergrond die het gevolg zijn van waterwinningen

met als onderdeel:

Afhandelen via AdviesCommissie Schade Grondwater

Samenvatting 2016

De Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) heeft binnen de provinciale opdracht de taken uitgevoerd die gepaard gaan met de AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG). De rapportage over 2016 is volgens afspraak in februari 2017 opgeleverd.

5.2.2 Kennisontwikkeling

Opstellen meerdere ondergrondmodellen

met als onderdeel:

Voortgang ondergrondmodellen

Samenvatting 2016

- opdracht verleend voor GeoTOP-model (30-50m -mv) inclusief hydraulische parameterisering;
- na vier jaar voorbereiding: samenwerkingsoverkomst met de vier waterschappen en Brabant Water voor de Hydrologische GereedschapsKist (Hydrologisch Model Brabant);
- H3O-De Kempen ligt op schema, voorbereiding project H3O-Roerdalslenk NW;
- subsidie van het [Kennis- en Innovatieprogramma Bodem & Ondergrond](#) (KIBO) misgelopen, door derde plaats na loting (in verband met gelijke eindiging prijsvraag Rijkswaterstaat).

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Stuurgroep en begeleidingscommissievergadering H3O-De Kempen (drie vergaderingen in 2016). De bijbehorende deadlines zijn gehaald.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

- hydraulische parameterisering ondiep model via nieuwe techniek;
- modellering 3D-breuken vlakken;
- (ondiepe) seismische interpretaties;
- afwijkende data van buurlanden combineren tot één set.

Kennis ontwikkelen grondwatersysteem

met als onderdeel:

Benutting ondergrond: voortgang diverse onderzoeken (onder meer onttrekkingsdiepte en draagkracht)

Samenvatting 2016

De provincie heeft eind 2016 de opdracht 'Trendanalyses grondwaterstandsgegevens Maasstroomgebied' meervoudig aanbesteed. In deze opdracht laten we tijdreeksanalyses opstellen van alle Kaderrichtlijn Water-meetpunten in het Maasstroomgebied. Hiermee kunnen we uiteindelijk een trend vaststellen voor de Kaderrichtlijn Water-grondwaterlichamen Zand-Maas en Slenk-Diep. We bekijken of er een evenwicht is tussen wat wordt onttrokken en wat wordt aangevuld. Als er gemiddeld in het gehele grondwaterlichaam een structurele daling in stijghoogte optreedt, dan er is sprake van uitputting. Het plan van aanpak van het draagkrachtonderzoek is eind 2016 met diverse partijen besproken. Het onderzoek volgt in 2017.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Definitieve gunning Trendanalyses Grondwaterstandsgegevens Maasstroomgebied (4 januari 2017).

5.2.3 Samenwerking

Ontwikkelen Geopark Scheldedelta

met als onderdeel:

Voortgang Geopark Scheldedelta

Samenvatting 2016

In juni is een presentatie gegeven voor de NL UNESCO GeoPark Commissie. De commissie heeft ons initiatief zeer positief beoordeeld; het maakt kans op de UNESCO-status. Er is hard gewerkt aan de gebiedsbegrenzing, het betrekken van burgers, bedrijven, gemeenten en organisaties, het intensiveren van de Vlaams-Nederlandse samenwerking, het maken van een draaiboek en promotiemateriaal. De gemeenten en Gedeputeerde Staten van Zeeland, Brabant, Antwerpen en Oost-Vlaanderen dragen het project.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- presentatie NL Unesco GeoPark Commissie;
- ontwikkelen van GEO-Park Scheldedelta.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

Streekbranding door middel van unieke geologie en natuurlijke fenomenen. Ontwikkelen duurzaam toerisme en nieuwe arrangementen, gekoppeld aan provinciale opgaven.

5.3 Duurzame zoetwatervoorziening

5.3.1 Uitvoeren Deltaprogramma: Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) en Zuidwestelijke Delta (ZWD)

Uitwerken Waterbeschikbaarheid Noord-Brabant Deltaprogramma: deltaplan Hoge zandgronden en Zuidwestelijke Delta

met als onderdeel:

Waterbeschikbaarheid in beeld

Samenvatting 2016

Het Plan van aanpak waterbeschikbaarheid is in 2016 is opgesteld en in GS-Noord Brabantse Waterschaps Bond (NBWB) van 1 december goedgekeurd. Dit plan van aanpak is afgestemd met de vier Brabantse waterschappen, ZLTO en BMF. Het plan van aanpak behelst een proces van enkele jaren en brengt uiteindelijk de waterbeschikbaarheid en het bijbehorende handelingsperspectief in beeld. Het plan van aanpak benoemt een aantal mijlpalen.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

Actualiseren van de knelpuntenanalyse.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

De provincies Limburg en Noord-Brabant, waterschappen, belangenorganisaties en terreinbeherende organisaties brengen de waterbeschikbaarheid in gezamenlijk overleg in beeld.

Financiering van maatregelen in het kader van Deltaplan Hoge Zandgronden en provinciale initiatieven (rijks- en provinciale middelen) gericht op leren omgaan met waterbeschikbaarheid: Deltaplan Hoge Zandgronden en Zuidwestelijke Delta

met als onderdeel:

De provinciale subsidieregeling en bijdrageverordening zijn vastgesteld en opengesteld.

Samenvatting 2016

In 2016 is de uitvoering gestart en is het instrumentarium om het geld voor de uitvoering beschikbaar te stellen, vastgesteld. Hiertoe heeft Provinciale Staten op 11 maart 2016 de begrotingswijziging rijksmiddelen en de bijdrageverordening voor de waterschappen vastgesteld (nr PS: 3917743). Daarnaast heeft Gedeputeerde Staten twee subsidieregelingen opengesteld voor projecten die bijdragen aan de doelstellingen van Deltaplan Hoge Zandgronden. Dit is een regeling voor waterschappen en een voor overige doelgroepen.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- Gedeputeerde Staten: openstelling subsidieregeling PMWP, DHZ-maatregelen waterschappen (februari - oktober 2016) & DHZ-maatregelen voor overige doelgroepen (februari - april 2016 en oktober 2016 - januari 2017);
- Provinciale Staten: vaststelling begrotingswijziging rijksmiddelen en de bijdrageverordening voor de waterschappen op 11 maart 2016.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

In de subsidieregeling voor overige doelgroepen werken we met spreekuren. Initiatiefnemers kunnen

daar in een gesprek met een afvaardiging van de projectgroep Deltaplan Hoge Zandgronden hun projectvoorstel aanscherpen.

Cofinancieren en afdekken risico's verzilting Volkerak-Zoommeer

met als onderdeel:

Bestuursovereenkomst Grevelingen en Volkerak-Zoommeer.

Samenvatting 2016

De focus lag in 2016 volledig op een Rijksbesluit voor de ontwerp-Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer, als gevolg van de afspraken tussen provincies en het Rijk in de bestuursovereenkomst 'Ontwikkeling Grevelingen en Volkerak-Zoommeer'. Dit was een intensief traject, in samenwerking met onder meer het Rijk en de provincies Zeeland en Zuid-Holland. Omdat er bij het Rijk middelen ontbraken, richtte de inzet zich op de uitvoering van de eerste stap: de Grevelingen. Eind 2016 bleek dat een Rijksbesluit vooralsnog uitblijft vanwege ontbrekende middelen. Voorlopig behouden de Ontwerp-Rijksstructuurvisie en bestuursovereenkomst hun status. Verder blijven de toegezegde bijdragen van provincies, gemeenten en Rijk gereserveerd. Dat sluit aan bij de landelijk ondertekende Intentieverklaring Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater.

Cofinancieren en afdekken risico's verzilting Volkerak-Zoommeer

met als onderdeel:

Bestuursovereenkomst Zoet water Zuidwestelijke Delta

Samenvatting 2016

Er was in 2016 een uitvoeringsovereenkomst verwacht over zoetwatermaatregelen rondom Volkerak-Zoommeer met de daarbij betrokken partijen. Doordat besluitvorming in de Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer uitbleef, heeft het traject voor de zoetwatermaatregelen stilgelegen in afwachting van genoemde besluitvorming.

Deelnemen aan regionale samenwerkingsverbanden/regionale gebiedsontwikkeling: Deltaplan Hoge Zandgronden en Zuidwestelijke Delta

met als onderdeel:

Provinciale inzet Connecting Delta

Samenvatting 2016

Bestuursopdracht Connecting Delta is verbonden aan de besluitvorming over de Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer. Doordat besluitvorming uitbleef, zijn de activiteiten voor Connecting Delta aangehouden.

Deelnemen aan regionale samenwerkingsverbanden/regionale gebiedsontwikkeling Deltaprogramma: Deltaplan Hoge zandgronden en Zuidwestelijke Delta

met als onderdeel:

Samenwerkingsovereenkomst Waterpoort

Samenvatting 2016

Alle vooraf gestelde doelen voor 2016 zijn behaald. De belangrijkste mijlpaal vond plaats op 30 juni,

toen de partners van Waterpoort de Samenwerkingsovereenkomst 'Gebiedsgericht werken in Waterpoort' ondertekenden. Deze overeenkomst vormt de komende drie jaar de basis van projecten die bijdragen aan meer bedrijvigheid in de regio. De drie leidende thema's zijn Water, Deltanatuur/Landschap en Erfgoed. Verbinding met landbouw, energie en leefbaarheid ligt daarbij voor de hand.

Inhoudelijke mijlpalen 2016

- In de Cruislandse Kreeken wordt een meerpartijenafspraken uitgewerkt. Daarin investeert het waterschap Brabantse Delta € 1,6 miljoen in de optimalisering van de waterhuishouding; het GOB subsidieert € 1,4 miljoen voor de realisering van ten minste 6,5 km extra Ecologische Verbindingszones. In Fort Sabina wordt de komende 10 jaar in totaal € 3 miljoen geïnvesteerd, waarvan de provincie Noord-Brabant € 1,5 miljoen voor haar rekening neemt.
- Op het gebied van energie omarmt de provincie inmiddels het Waterpoortconcept van de Dorpsmolen als een manier van werken die opschaling verdient.
- Met heel concrete resultaten in de Zuiderwaterlinie, de Nationale Parken van Wereldklasse en het Waternetwerk (waaronder de potentie van de riviercruisemarkt) dragen we steeds meer bij aan de doelstelling rond vrijetijdseconomie.

Toegepaste, vernieuwde/afwijkende aanpak

De belangrijkste opgave in Waterpoort is om nieuwe ontwikkelingen te stimuleren op basis van kwaliteiten en potenties die al in de streek aanwezig zijn: gebiedsontwikkeling op basis van gebiedseigen dynamiek. In Waterpoort is de provincie Noord-Brabant de stuwende kracht van de netwerkorganisatie en de aanjager van de sociale innovatie. Om de manier van werken binnen Waterpoort overdraagbaar te maken (zodat uiteindelijk de primaire taken in de regio worden belegd), wordt gewerkt met de Waterpoort Academy en de Cursus Gastheerschap. Ook is er een Lerend Netwerk analoog en digitaal in de maak.

Hoofdstuk 6 | Financiën PMWP-DUA

6.1 Algemeen

Het in december 2015 vastgestelde Provinciaal Milieu- en Waterplan is in hoofdzaak gebaseerd op wettelijke taken en taken die voortkomen uit bestaande bestuurlijke afspraken. Voor de uitvoering van deze structurele taken zijn middelen beschikbaar voor het jaar 2016 gaat het om een bedrag van € 59,7 mln.

Om de doelen uit het PMWP te bereiken zijn er ook ambities geformuleerd. In de Dynamische uitvoeringsagenda (PMWP-DUA) zijn voor de ambities concrete taken opgenomen. Met de vaststelling van de DUA in juni 2016 vallen deze taken ook onder de bestuurlijke afspraken. In het Bestuursakkoord (BA) zijn middelen beschikbaar gesteld om de taken uit te kunnen voeren waarmee we de ambities willen waar maken. In totaal is voor de planperiode (2016 t/m 2021) van het PMWP € 5.800.000 per jaar beschikbaar gesteld, deze middelen zijn in de reserve PMWP gestort. In september 2016 is door PS de begrotingswijziging ten behoeve van de PMWP-DUA vastgesteld, nr. 53/16. Hiermee zijn de BA middelen gealloceerd. De meeste projecten die gefinancierd worden uit deze middelen bevinden zich in de opstartfase waardoor de externe lasten lager zijn dan geraamd.

De uitvoering van het PMWP-DUA gebeurt in de drie programma's: Milieu en Gezondheid, Verbindend Water en Omgevingsrecht. Hierna wordt per programma kort ingegaan op de financiën PMWP-DUA voor het afgelopen jaar 2016. Een totaal overzicht van de financiën voor het PMWP-DUA is gegeven in de verderop staande tabel, uitgesplitst naar doelen PMWP en programma.

6.2 Milieu en Gezondheid

De uitvoering van dit programma bestaat in hoofdzaak uit wettelijke taken. De meeste beschikbare middelen worden besteed aan de uitvoering van het Bodemconvenant. Dit is de bestuurlijke overeenkomst met het Rijk om uiterlijk 2020 de saneringen te hebben opgelost dan wel ze zijn beheersbaar. Chemie Pack is een specifieke sanering waar ook een groot deel van de middelen naar toe gaat. Verder zijn er wettelijke taken met betrekking tot luchtkwaliteit, geluid, luchtvaart, stortplaatsen en afvalstoffen.

De BA-middelen worden ingezet voor activiteiten die voortkomen uit de ambities van het PMWP-DUA en hebben vooral betrekking op de aspecten

- Samenwerken, duurzaamheidsplan en Brabantstad duurzaamheid;
- Gezondheid, uitvoering Brabantse Health Deal, Innovatief meetproject Aires;
- Duurzame grondstoffenvoorziening, uitvoering Circulaire Economie.

De doelen/prestaties voor de duurzame energievoorziening worden gerealiseerd via de Energieagenda.

6.3 Verbindend water

Het programma Verbindend Water wordt gefinancierd vanuit vier geldstromen: 1. structurele middelen vanuit de grondwaterheffing, 2. structurele middelen vanuit de algemene middelen van de provincie, 3. Investeringsmiddelen voor de uitvoering van het Deltaprogramma vanuit Rijksmiddelen, 4. Investeringsmiddelen vanuit de 'Essent-gelden'. In het kader van deze rapportage worden deze middelen niet onderscheidend benoemd.

Veel van de werkzaamheden worden verricht in samenwerking met anderen. Vooral met de waterschappen is er een intensieve samenwerking om de doelen uit het programma te bereiken. Zij dragen daaraan ook financieel bij.

In de onderstaande tabel zijn alleen de uitgaven voor het PMWP meegenomen. Lasten die nog betrekking hadden op de PWP-periode maar die in de uitvoering of afronding betrekking hadden op het jaar 2016 zijn buiten beschouwing gebleven. Het gaat hierbij om een bedrag van circa € 4 mln. Ook de afrekening van de tweede bestuursovereenkomst met de waterschappen, een bate van per saldo € 18,7 mln voor het programma Verbindend Water, is buiten beschouwing gelaten.

Verklaring van de verschillen:

De verschillen bij het programma kunnen, op hoofdlijnen, als volgt worden verklaard.

- Gezonde fysieke leefomgeving

De ambitiemiddelen zijn in september 2016 beschikbaar gekomen. De projecten bevonden zich in 2016 daardoor nog in de opstartfase. In 2017 zal er pas sprake zijn van "out of pocket" kosten. Dit betreft onder meer Venherstel en Wijstherstel. Ook is de co-financiering van POP3 subsidieprojecten verplaatst naar 2017.

- Veilige fysieke leefomgeving

Hier zijn in 2016 nauwelijks middelen uitgegeven. De koploperprojecten rivierruiming komen nu op stoom. Voor de komende jaren, worden aanzienlijk meer uitgaven verwacht.

- Groene groei

Ook hier wordt het verschil vooral veroorzaakt doordat de projecten die worden gefinancierd vanuit de ambitiemiddelen in 2016 nog in de opstartfase verkeerden.

6.4 Omgevingsrecht

Binnen het programma Omgevingsrecht worden uitsluitend wettelijke taken uitgevoerd. De belangrijkste hiervan is de opdrachtverstrekking van de VTH-taken (vergunningverlening/toezicht/handhaving) aan de drie omgevingsdiensten binnen de provincie Noord-Brabant. De beschikbare middelen voor dit programma worden nagenoeg geheel ingezet voor deze taak. Daarnaast worden binnen het programma bestuurlijke taken uitgevoerd voor het onderdeel Externe Veiligheid, hiervoor zijn middelen beschikbaar. Het verschil in het budget en de lasten bij Omgevingsrecht wordt voornamelijk veroorzaakt door achterblijvende aanvragen voor vergunningen, ontheffingen en meldingen bij de Wet natuurbescherming en Wet algemene bepalingen milieuhygiëne.

Hoofdstuk PMWP	Milieu en Gezondheid		Verbindend Water		Omgevingsrecht	
	budget	realisatie	budget	realisatie	budget	realisatie
1. Samenwerken aan een duurzame fysieke leefomgeving	€ 372.094	€ 315.596	€ 166.666	€ 510.932	€ 27.952.784	€ 24.854.954
2. Gezonde fysieke leefomgeving	€ 12.199.844	€ 13.319.747	€ 11.446.573	€ 6.246.806		
3. Veilige fysieke leefomgeving	€ 513.500	€ 125.621	€ 2.033.334	€ 133.495	€ 1.481.245	€ 1.336.884
4. Groene groei	€ 717.334	€ 747.201	€ 8.600.442	€ 6.999.705		
totaal	€ 13.802.772	€ 14.508.165	€ 22.247.015	€ 13.890.938	€ 29.434.029	€ 26.191.838